LESBRIEF

Bully Bully

BESTE LEERKRACHT,
Binnenkort bezoek je met jouw klas de voorstelling BullyBully van Maas theater en dans. Deze lesbrief dient als introductie, voorbereiding en verwerking van deze voorstelling. Een goede ingang om samen met jouw leerlingen alvast in de komische en bazige wereld van BullyBully te kruipen. Deze lesbrief bevat informatie over de voorstelling en suggesties voor opdrachten die je kunt uitvoeren met de leerlingen voor en na de voorstelling.

Uit onze ervaring is gebleken dat leerlingen gerichter naar een voorstelling gaan kijken als zij zich op de één of andere manier hierop voorbereiden. Het theaterbezoek wordt meer dan een 'gezellig middagje uit' wanneer de leerlingen vooraf en na afloop de mogelijkheid krijgen om hun ervaringen met elkaar uit te wisselen. Hierdoor kunnen ze ontdekken dat iedereen een voorstelling op een andere manier kan beleven.

OVER DE VOORSTELLING

Wat hebben een peuter en een gemiddelde wereldleider met elkaar gemeen? Zou die president soms ook een driftbui krijgen in het gangpad van de supermarkt? Of gillen totdat hij krijgt wat hij wil? Laat een dreumes speechen en een volwassen man in pak onzin brabbelen. Als je door je ooghaven kijkt, zie je bijna het verschil niet meer. Alleen heeft de een het voor het zeggen en de ander moet doen wat er gezegd wordt. In BullyBully ontmoeten twee wereldleiders elkaar in niemandsland. Een cultureclash op duploniveau, want wat de boer niet kent dat eet ie niet. Wat volgt is een ongemakkelijke ontmoeting tussen twee kinderachtige, maar machtige volwassenen die stukje bij beetje aan elkaar wennen. Een peutermusical à la West Side Story over vriendschap en 'het onbekende' met twee spelers, veel liedjes, grappig geruzie, gedram en een happy end.

René Geerlings is artistiek directeur van Maas theater en dans en regisseur van BullyBully. Met zijn karakteristiek speelse en humorvolle voorstellingen heeft hij als doel zijn jonge publiek iets onvergetelijks te laten ervaren.

René over BullyBully: "Het leek me goed om een groot onderwerp naar peuterniveau te brengen. Ik wil het hebben over globalisering en ruziënde wereldleiders. En natuurlijk loopt het goed af. Uiteindelijk gaat de voorstelling ook gewoon over vriendschap en wennen aan zaken die eerst onbekend waren. Complementaire kleuren die uiteindelijk samen een mooie regenboog vormen."

VOORAFGAAND AAN DE VOORSTELLING IN DE KLAS

Een eerste stap om de voorstelling te introduceren is een gesprek. Voor sommige leerlingen is het theater een nieuw begrip. Het is daarom fijn om eerst met de kinderen een gesprek te hebben over wat theater is en wat er van je verwacht wordt als je naar een theatervoorstelling gaat. Daarna kun je het hebben over de voorstelling zelf en de thema's daarvan. Wat weten ze zelf al van het onderwerp? Waar hebben ze vragen over? Wat doet het met hun verbeelding? Hieronder een aantal voorbeelden en punten die je met de klas kan bespreken:

VOORBEELDEN

A) Kringgesprek over theater

- Wat is een theatervoorstelling?
- Wat is het verschil tussen een theater voorstelling en het kijken naar een film of het kijken naar de televisie?
- Doen de toeschouwers ook andere dingen in het theater dan bij de film? (Denk daarbij aan de volgende dingen: een voorstelling is in levenden lijve, waar spelers kunnen reageren op hun publiek, bij een voorstelling klap je na afloop voor de spelers, buigen de spelers voor het publiek, eet je als toeschouwer geen chips e.d., probeer je zo min mogelijk lawaai te maken waar de spelers last van kunnen hebben, je blijft zitten op je stoel, je loopt niet zomaar weg bij een voorstelling, terwijl je dat bij de t.v. wel kunt doen.)

B) Theater kijken

Vertel de leerlingen dat ze binnenkort naar een voorstelling gaan kijken. Vertel de leerlingen waar ze de voorstelling gaan zien (in het theater of in de speelzaal op school). En vraag hen wie weleens een theatervoorstelling heeft gezien.

- Waar was de voorstelling?
- Waar ging de voorstelling over?
- Hoe zag de ruimte (het toneel of het podium) en het decor eruit?
- Hoe zagen de spelers eruit? Hadden ze speciale kostuums aan?

C) Spelen is doen alsof

Praat met de kinderen even verder over acteren en het verschil tussen werkelijkheid en doen alsof. Net als kinderen vadertje en moedertje spelen, wordt er in een theatervoorstelling gedaan alsof de spelers iemand anders zijn.

- Kun je het zien wanneer spelers iemand anders spelen? Waaraan? (Bijvoorbeeld de kleding/kostuum, schmink, spullen, houding, hoe iemand doet etc.) Je kunt hier een voorwerp wat dient als kroon opzetten en even kort een koning spelen. Wanneer je de kroon af hebt, ben je jezelf weer. Zo wordt het ook beeldend zichtbaar voor de leerling.
- Waaraan kun je zien dat het verhaal in een voorstelling op een andere plaats speelt dan het theater zelf? Vertel dat er in het theater gebruik wordt gemaakt van een decor (doeken en wanden en voorwerpen die worden neergezet) en van theaterlicht en verduistering om de ruimte er een beetje anders te laten uitzien. Bijvoorbeeld een paleis.

D) Gesprek over de voorstelling

Je zou nu verschillende vragen kunnen stellen over de thema's van de voorstelling, zodat de leerlingen leren dat de thema's ook met hun eigen leven te maken hebben.

- Wat is de baas zijn?
- Wie speelt de baas over jou?
- Hoe speel je de baas?
- Wat zou je doen als je de hele dag de baas zou zijn van thuis, de school, de wereld?

OPDRACHTEN VOOR IN DE KLAS

Je kunt ervoor kiezen om één of meerdere van deze opdrachten in de les uit te voeren om de leerlingen op speelse wijze met het onderwerp van de voorstelling in aanraking te laten komen en zich te verdiepen. De opdrachten hoeven niet op volgorde en kunnen naar wens worden aangepast. Voel je vooral vrij om opdrachten uit te kiezen die jou het meeste aanspreken of welke het meeste geschikt zijn voor de klas.

Koning in opleiding

Je vertelt dat wanneer iemand een koning wordt deze daarvoor opgeleid moet worden.
In een paar stappen kan je een koning worden.
Je kunt zelf kiezen welke stappen je uitvoert.

1. Je moet een goede handdruk kunnen geven
2. Je moet allerlei koninklijke taken kunnen uitvoeren.
3. Je moet leiding kunnen geven
4. Je moet standbeelden kunnen maken
5. Je moet vlaggen kunnen maken en dragen

1) De Handdruk

Wereldleiders moeten veel handen schudden. Stevige handdrukken, zachte, slappe, met een klapje op de schouder. Er zijn verschillende manieren hoe je iemand kan begroeten. Bedenk met iedere leerling of ieder groepje een aparte begroeting die je bijvoorbeeld elke keer bij binnenkomst en vertrek kan doen met de leerlingen. Denk bij de verschillende handdrukken aan: high five, boks, buiging, met meerdere handen, de benen gebruiken. Ter inspiratie kun je dit filmpje kijken van Barry White jr., een leraar in Amerika die met elke leerling aan het begin van het jaar een persoonlijke begroeting bedenkt.

https://www.youtube.com/watch?v=VctaUNJpT6U

Variatie Je kunt er ook voor kiezen om ze in twee rijen tegenover elkaar te zetten en stap voor stap verschillende handdrukken te oefenen. Je geeft steeds een andere opdracht (stevige handdruk, handdruk zonder aanraken, high five etc.). De rijen ontmoeten elkaar steeds in het midden en lopen na de handdruk weer terug naar hun plek. Zo kun je meer sturing en structuur geven.

2) Koninklijke taken

Voorbereiding Je kan met de kinderen een kroon van papier maken, zodat iedereen een eigen kroon heeft. Deze kroon kunnen de kinderen op- en afdoen tijdens het doen van de opdrachten. Je kunt de spelopdracht ook zonder kroontjes doen, spreek dan een teken met de leerlingen af zoals *freeze* of *standbeeld*.

Situatie schetsen

Als de kinderen hun kroon op hebben, zijn ze de koning. Laat ze hun kroon afzetten als ze naar jou moeten luisteren. Schets steeds een andere situatie en laat ze deze kort voor zichzelf uitspelen.

Situaties:

- Een koning die lintjes aan het knippen is bij de opening van een nieuw paleis
- Een koning die de weg kwijt is in zijn grote paleis
- Een koning die zwaait naar het volk
- Een koning die een tafel vol koninklijke lekkernijen netjes probeert op te eten en buikpijn krijgt
- Een koning die heel verdrietig door het paleis loopt, omdat hij net de oorlog heeft verloren

Variatie Ook hier kun je kiezen voor meer structuur. Deze opdracht leent zich ook om in de kring uit te voeren. Laat de leerlingen de situaties eerst op hun eigen plek uitbeelden en laat ze later pas rondlopen.

3) Volgen en leiden

Koningen willen graag dat mensen naar hen luisteren, hun volgen en dat men doet wat zij zeggen. Het zijn leiders. Heb met de leerlingen een kort gesprek over leiden en volgen. Een juf/meester leidt een groep. Een koning leidt een heel land. Een volger/dienaar moet goed kijken naar de koning.

Maak tweetallen van de leerlingen. Laat één de koning zijn en de ander de volger/dienaar. De koning pakt de handen vast van de dienaar. De volger doet diens ogen dicht. Deze laat zich leiden door de koning. Zo lopen ze door de ruimte. Ze wisselen van rollen om. Je kan één van de twee een kroon laten opzetten tijdens deze oefening als jullie kronen hebben gemaakt. Anders benoem je wie welke rol speelt.

Meer uitdaging De leider houdt diens vinger in de lucht. De volger moet met zijn neus de vinger van de ander volgen. De afstand van neus tot vinger moet hetzelfde blijven. De vinger moet langzaam bewogen worden, anders kan de volger het niet bijhouden. Leg daar de nadruk op of doe de opdracht in slow motion. Wissel na enige tijd de rollen om.

Variatie Als bovenstaande juist te ingewikkeld is, kan de opdracht ook op een vaste plek. Maak tweetallen en zet ze tegenover elkaar. De koning geeft opdrachten aan de volger/dienaar, zoals springen/bukken/zwaaien/tong uitsteken etc.

4) Standbeeld

Koningen willen laten zien hoe belangrijk zij zijn. Ze willen dat nog lang na hun dood iedereen hen kan blijven herinneren. Om deze reden laten ze standbeelden van zichzelf maken. “Ik laat het allergrootste standbeeld van mezelf maken dan ziet men hoe moedig en lief ik was,” zei de koning.

Stap 1

Allereerst gebruik je een leerling als voorbeeld om in een standbeeld neer te zetten. Je wilt een blije koning zien. Je gaat elk lichaamsstuk af. Eerst zeg je hoe het gezicht moet zijn. Vervolgens zeg je waar de handen moeten en tot slot de benen. Bijvoorbeeld: op het gezicht wil je een grote glimlach zien, de armen zijn omhoog en de voeten staan ver uit elkaar. Je wilt de leerling vervolgens ook een blije koning van je laten maken.

Stap 2

Deel de klas vervolgens op in duo’s. Laat de ene leerling de andere leerling neerzetten als een standbeeld. De ene leerling is de beeldhouwer en de ander is het standbeeld. De beeldhouwer geeft aan wat het standbeeld moet doen om tot het beeld te komen. Als je zegt de boze koning, dan moeten de beeldhouwers zeggen hoe de ander moet staan. Moeten de handen in de zij? Hoe staan de voeten? Waar kijkt de koning/koningin naar? Is de mond open of dicht? De boze, moedige, lieve, blije, verdrietige, bange, grote, kleine koning kan voorbijkomen. Als iedereens beeld staat, zeg je: “standbeelden bevries.” De beeldhouwers mogen nu kort door het lokaal bewegen om te kijken naar alle andere standbeelden.

Stap 3

Wanneer je muziek aan zet, komen de standbeelden even tot leven. Hoe lopen deze koningen, hoe kijken ze, hoe dansen ze, welke geluiden maken ze? Als de muziek uitgaat, staat iedereen weer in een standbeeld. Wissel de rollen om. Het standbeeld is nu de beeldhouwer. Je kunt hier ook een variatie op stopdans van maken, eventueel als afvalrace.

Tips voor muziek
https://www.youtube.com/watch?v=SaCheA6Njc4
https://www.youtube.com/watch?v=ote0GuB_6Ls&t=380s
https://www.youtube.com/watch?v=JeztjchtBLo&t=22s

5) Vlag maken en vlaggendans

Een echte koning heeft een eigen vlag en kan daar goed mee pronken. Laat de leerlingen allemaal hun eigen vlag maken met eigen kenmerken.

Benodigdheden Lange satéprikkers/stokken, potloden/stiften, plakband, papier/oude lakens, lijm/nietmachine, spiegels

Stap 1 → stok

Zoek samen met de leerlingen allemaal een kleine stok of geef ze een satéprikker

Stap 2 → de vlag

Pak een oud laken, kledingstuk of papier en knip deze in vierkanten en laat de leerlingen zichzelf of een kenmerk van zichzelf hierop schilderen. Denk daarbij aan kenmerkende dingen zoals bril, sproeten, grote glimlach, mooie haren, lievelingsdier, lievelingsplek of lievelingseten. Het is extra mooi als ze constant naar zichzelf kunnen kijken in een spiegel.

Stap 3 → geheel

Maak met lijm of nietjes het papier of doek vast aan de stok. Zorg dat je het papier of stof strak rondom de stok of prikker heen rolt. Nu heb je je eigen vlag.

Variatie Maak van een oud wit laken of oud kledingstuk een vlag. Zoek een grote stok of gebruik een bezem. Laat de leerlingen op dit oude doek kenmerken van zichzelf en van de anderen schilderen. Zo creëer je één grote klassenvlag met misschien wel ‘het wapen’ van uw groep daarop.

Vlaggendans:

Maak met de leerlingen een dans met de vlaggen. Verdeel ze over de ruimte, zorg voor voldoende ruimte. Plak desnoods stukjes tape op de vloer.

Elke leerling gaat op diens eigen stukje tape staan. Er zijn vier commando’s die je gebruikt. Die geef je elk een naam, zodat de leerlingen weten over welke danspas het gaat.

1. **Zwaaien** - Laat ze de vlag van links en naar rechts zwaaien.
2. **Hoog en laag** - Laat ze de vlag laag bij de grond rondzwieren en hoog boven de grond.
3. **Rug** - Laat ze de vlag achter hun rug in hun eigen hand doorgeven, zodat de vlag rondjes maakt rondom het lichaam.
4. **Tekenen** - Laat ze een figuur in de lucht tekenen met hun vlag alsof het een pen is. Teken een kroon, een dier of je lievelingseten.

Vlaggenparade:

Laat ze in een rij achter elkaar lopen met de vlag boven hun hoofd. Laat ze kriskras door elkaar lopen .

Variatie Je kunt het principe van volgen en leiden (oefening 3) hier weer herhalen. De voorste persoon geeft aan welke beweging met de vlag wordt gemaakt. De rij daarachter doet dit na.

Muziek voor de vlaggenparade en dans:
https://www.youtube.com/

NA AFLOOP VAN DE VOORSTELLING

IN DE KLAS

Wanneer jij en je leerlingen terug zijn in de klas, is het raadzaam om de kinderen onderling indrukken te laten uitwisselen en de thema's die in de voorstelling worden aangesneden te vertalen naar hun eigen ervaring. Hieronder staan een aantal voorbeeldvragen om dit gesprek te voeren. Houd er rekening mee dat er in een nagesprek geen goede of foute antwoorden zijn. Alles wat ze er (letterlijk of figuurlijk) in gezien hebben, mag er zijn.

- Wat heb je gezien? Dit kan zowel letterlijk als figuurlijk: wat heb je in het verhaal gezien?
- Wat is er na de voorstelling het meest in je hoofd blijven zitten? Wat weet je nog?
- Vond je iets grappig of spannend en weet je nog waarom?
- Veranderde er iets in de voorstelling?
  Wat vonden de koningen aan het begin van de voorstelling van elkaar en wat gebeurde er op het einde?
- Wat herinneren jullie je van het decor? Wat zag je allemaal op het podium staan?

Ook kunnen de eerdergenoemde opdrachten 'ter voorbereiding op de voorstelling' juist na de voorstelling worden uitgevoerd om de leerlingen de kans te geven de voorstelling op deze manier te verwerken. Ook kunnen er letterlijk stukjes uit de voorstelling worden nagedaan / nagetekend / nagedanst / nagezongen. Ook hier geldt: creativiteit kent geen grenzen!

TOT SLOT

Mochten er naar aanleiding van deze lesbrief vragen zijn opgekomen, of wil je de workshop boeken, dan kun je altijd contact met ons opnemen via esther@maastd.nl of telefonisch op 010 2002544 . Schroom niet ons te mailen of te bellen.

Kijk ook eens op **maastd.nl/bullybully** voor aanvullende informatie over Maas theater en dans en over de voorstelling. Op de site vind je een reactiepagina waar je na het zien van de voorstelling samen met jouw klas een reactie of een kleine review achter kan laten. Deze vind je onderaan de pagina. Wij vinden het altijd erg leuk jullie reacties te lezen. Rest ons jullie, namens Maas theater en dans, een hele prettige voorstelling te wensen. Tot snel!

Met vriendelijke groet,

Jamie Huisman (educatiemaker)
Boaz van Rooij (educatiemaker)
Esther Schouten (coördinator educatie)